

Zna li dijete što ja hoću

(letak iz UNICEF-ova projekta Pomozimo im rasti, 1996., priredila Ana Pleša)

Zamislite neku situaciju u kojoj ste vi i vaše dijete (kao posjet rodbini, šetnja, gosti u kući, zajednički posao, igra i sl.).

Razmislite i odgovorite: Što u toj situaciji svom djetetu:

Zabranjujem	Dopuštam	Očekujem

Ima li više zabrana ili dopuštenja?

Izričete li očekivanja češće nego zabranu ili dopuštenje?

Kada želite da se vaše dijete drukčije ponaša i pritom se koristite zabranom, kao:

- ne lupaj tako,
- ne budi zločest,
- ne cendraj i sl.,

zna li dijete tada što točno od njega hoćete?

Možda ćete reći: „Naravno da zna!“

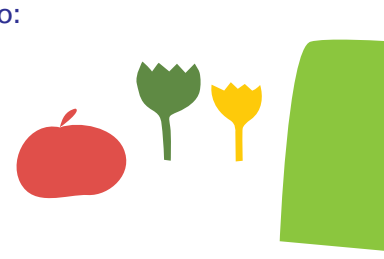
Je li baš tako?

Zabranom djetetu govorimo što ne treba raditi, što nam se ne sviđa i pritom dijete ne zna jasno što treba raditi.

Zato umjesto nejasnoga: „Ne lupaj tako“, treba djetetu reći kako da lupa da biste i vi i ono bili zadovoljni: „Igraj se tiše“, „Lupaj u svojoj sobi“, „Lupaj ovako“

Umjesto „Ne budi zločest“ recite djetetu konkretno kako da se ponaša, što da radi da bi bilo bolje. Na primjer: „Budi strpljiva“, „Pričekaj dok završim“, „Podijeli slatkiše“, „Slušaj kad ti govorim“, „Sjedni mirno“ i sl.

Tako zabranu pretvaramo u dopuštenje.

Umjesto „Prestani cendрати pa ćeš dobiti...“ recite djetetu kako se treba ponašati da bi od vas dobilo ono što želi.

Na primjer

Od mene nećeš to dobiti ako:
ili ne razumijem što hoćeš kad:

- cendraš
- prepireš se
- baciš se na pod
- lupaš žlicom po tanjuru
- vičeš.

Od mene ćeš dobiti što želiš ako:

- pitaš jasno
- zamoliš
- kažeš što hoćeš.

Tako učimo dijete da i ono jasno kaže što hoće u sklopu nekih dogovorenih granica ponašanja. Ako dijete radi nešto što je opasno za njegov život, kao: igra se oštrim predmetima, pretrčava prometnu ulicu, uz pravilo što treba raditi da bi bilo sigurno važno je dodati: „To što si napravio je opasno“, ili za posve malu djecu „Ne, to je opasno“

Kad dijete od vas traži dopuštenje za neko svoje ponašanje, a vi biste najradije rekli: „Ne, ne dolazi u obzir“ i nabrojili neke posljedice za dijete – stanite, razmislite! Možda postoji neki uvjet uz koji bi se to ipak moglo napraviti, možda postoji neki „ako“. Na primjer, vani pada kiša, a vaše dijete pita može li u dvorište. Umjesto „Ne, vani pada kiša, smočiti ćeš se“, dobro je reći „Da, ako obuješ čizme“ ili „Da, ako prestane padati kiša“

Trogodišnjak želi s vama kuhati i rezati nožem. Umjesto „Ne, porezat ćeš se“ dobro je reći „Da, ako nož držiš ovako, a rajčicu ovako“ (pokazati kako). Ako ipak morate reći „ne“, objasnite djetetu svoj razlog i nemojte se predomisli.

Pri izricanju očekivanja isto vrijedi pravilo da dijete zna što od njega hoćemo, ako mu konkretno kažemo što treba raditi u nekoj situaciji.

Ako kažemo: „Budi pristojan kad dođe Marko“, dijete ne zna što to konkretno od njega želimo. Isprobavat će razna ponašanja i po vašim reakcijama (zabranama, dopuštenjima) zaključivati je li to pristojno ili nije.

Budite odmah jasni i kažite djetetu prije nego što Marko dođe: „Očekujem od tebe:

- da ponudiš Marka bombonima,
- da mu dopustiš igranje tvojim igračkama,
- da se igrate u tvojoj sobi i sl.“

Budite
konkretni!